

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԱՐՄԵՆԻԱ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 14րդ շրջանի (98 օգոստոս) — 99 մայիս) բաժնորդագրինն է 20 ֆր. կանխիկ, նախքան է նաև բաժնորդագրուել քանի ամսի համար որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2½ ֆր. հաշուելով և 1899 մայիս ամսին անդին չանցնելու պայմանով:

Նամակ և ծրար պէտք է զրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal Arménia, MARSEILLE (France):

ԺԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 20

1898 ՆՈՎԱԵՄԲԵՐ 12

1898 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30 (Հ. Տ.)

ՁԱՐԲԱՅԻՐ

Կը հրատարակուի շաբաթը մէկ անգամ:

ՊԱՅՏԱՆԵՐ

Նմանազրուութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառոտելով և կառավարման կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերադարձուել չհրատարակուած ձեռագիրները:

Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Յանուցման 1 միջակ դիրք 1 սանդղակարժէ 1 ֆր. լրագրի 2 սանդղակարժէ:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction: Rue Glanvès, 17.

ԲԱՅՈՒԱԾ Է
ԱՐՄԵՆԻԱ

«ԱՐՄԵՆԻԱ»

ԺԴ ՇՐՋԱՆԻՆ
(1898 ՕԳՈՍՏՈՍ — 99 ՄԱՅԻՍ)

Արմենիայի բաժնորդագրութեան պայմանները նորից կը մնան: Թէ՛ օգոստոսին, թէ՛ սեպտեմբերին և թէ՛ հոկտեմբերին սկսելով բաժնորդ եղողները հաւատարմապէս կը պարտին վճարել 20 ֆրանք բաժնորդագրին մինչև 14րդ շրջանի վերջը (1899 մայիսի վերջ): Իսկ անոնք որ ամբողջ 14րդ շրջանին (1898 օգոստոս — 99 մայիս) համար չեն բաժնորդագրուիր, կարող են ամսական 2½ ֆր. հաշուով բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզեն, 1899ի մայիս ամսին անդին չանցնելու պայմանով:

ԱՐՄԵՆԻԱԻ ՕԺԱՆԴԱԿՆԵՐՆ Իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արմենիայէն դատ՝ որի բաժնորդագրինը 20 ֆր. է, ուրիշների համար քանի օրինակ Արմենիա որ ուզեն, իրենց լրագրի ծրարին մէջ դրուած կը դրուուի առանց ուրիշ հասցէ վրան դրուուելու և անոնց բաժնորդագրինը ամսական մէկ ֆրանք միայն հաշուելով: Ցանկացողներին կը զրկուի Արմենիայի ՕԺԱՆԴԱԿՆԵՐՆԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ:

Որովհետև մենք մեր թերթեր մեր բաժնորդների թուին համեմատու թեմամբ կը տպենք և ո՛չ շատ աւելի, օգոստոսի սկզբին Արմենիա ունենալ ուղղորդելը պէտք է փութան բաժնորդ գրուելու, ԿԱՆՈՆԻԿ ՂՐԿԵՐՈՎ ԲԱՅՈՒՆԵՐԻՆ:

«ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ԾՈՒՇԱՐԱՐ

Ա. ՏԱՐԵԿԱՆ

(1885—86)

Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բարձրիկն սպառած և միևնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ չըրջանի մէջ Մ. Փորթուգալիանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուշարարի մէջ որ ութածալ դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ:

Գինն է 1 ֆրանք և 40 սանթիմ. (Պարսկաստանի համար 1 ֆրանք):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խաբուեցանք. — Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն (Նիւ Եորք). — Ընել կամ չընել. — Կրկն. — Վիլիսի կայսրի ձանքորդութիւնը. — Ներքին լուրեր. — Ֆալսու. — Մալսու գիրքեր. — Մայրագոյն Արեւելքի գործեր. — Արտասահմանի լուրեր. — Մանուցումներ:

ԽԱՐԱԿԵՐՈՒՄ

Մեր ազգային վերջին աղետներէն յետոյ, շատ անգամ լսեցինք այս բացառանքութիւն. Խաբուեցանք:

Եթէ այդպէս է, ուրեմն պէտք է փնտռենք պատճառները թէ ինչու խաբուեցանք որ մի՛ գուցէ ապագա դային մէջ ալ նորէն խաբուինք:

Մեր խաբուելու մէկ գլխաւոր պատճառը՝ գործը ուսումնասիրած չը լինել, գործին տգէտ լինելն է: Տգիտութիւնը մարդը գիւրհատուած կը դարձունէ և ո՛վ ինչ ըսէ, կը հաւատայ անոր որովհետև իրեն պատմուած գործը քննելու, անոր հաւանական կամ անհաւանական լինելը դատելու չափ կարողութիւն, հմտութիւն չունի:

Միթէ՛ նոյն գիւրհատուածութիւն չարունակուի և հիմա, թէև տարբեր անունի և ձևի տակ, ի՛նչ պոչաւոր և անհաւատալի սուտեր այս ու այն կը ստեղծեն յատուկ նպատակով մը և կեննեն կը տարածեն ժողովրդին մէջ. և եթէ ոմանք չարամտութեամբ հաւատաւ ցոյց կուտան այդպիսի լուրերի, կայ մաս մ'ալ որ տղիտարար կը խաբուի ու կը հաւատայ:

Տգիտութիւն որ կըսենք, դպրոցների մէջ տրուած մտաւոր դարգացումէ գլուխ լինելը պէտք չէ հասկընալ միայն: Այս ալ առանձին մի ուսում է. այս ալ իրեն զատ քերականութիւնն ունի: Մէկը կրնայ ոչ միայն դպրոցին մէջ բարձրագոյն կրթութիւն ստացած լինել, այլ մինչև իսկ վարժապետ մը, համալսարանական մը, բժիշկ, փաստաբան կային լինել, բայց նոյնչափ տգէտ լինել մեր ազգային քաղաքական գործերի մասին և խաբուիլ, որչափ անուս մէկը, եթէ յատկապէս չէ ուսումնասիրած մեր ազգային և քաղաքական կեանք, անով չէ զբաղուած բնաւ:

Տարակոյս չկայ որ մտաւոր կարողութիւնը դարգացած մէկը՝ եթէ ուսումնասիրէ ազգային գործերն ալ, դանտը աւելի լաւ հասկնալու կարող

կը լինի քան թէ դատողութիւնը չը դարգացած տգէտ մէկը. բայց երբ նա ալ չկարդայ ազգային վիճակին վերաբերեալ տեղեկութիւններ ու խորհրդածութիւններ, բնականապէս անտեղեակ մնալով անցած դարձածներէն, նա ալ կը խաբուի ինչպէս տգէտ մէկը:

Ձխաբուելու համար ուրեմն պէտք է իմանալ ազգին իսկական վիճակը, գիտնալ անոր կեանքը: Ատոր համար ալ պէտք է կարդալ, քննել և ուսումնասիրել անոր վերաբերեալ հրատարակութիւնները:

Անոնք որ կարդալու և ուսումնասիրելու ներուժին անգամ չեն ուզեր յանձն առնել, բնականապէս աւելի ծանր ներուժինների կենթարկեն թէ՛ զիրենք և թէ՛ իրենց ազգ: Կարդալ գրել գիտցող մէկը, երբ կրնայ կարդալ բայց կը շարունակէ տգէտ մնալով խաբուիլ, միթէ՛ յանցաւոր չդառնար:

Անցածները կ'այօսեն եկած մի բանով հին Արմենիաները թերթեւ լով կարդալէ յետոյ, մեզ կըսէր. «Հիմա կուտան այս մեր գլուխ եկած փորձանքներ կը տեսնեմ որ տարիներ առաջ իբրև մարգարէութիւն հրատարակուած են եղեր արդէն Արմենիայի մէջ, զգուշացունելու համար որ չփոխուի նոր սկսուած յեղափոխական գործունէութիւնը, եթէ Արմենիայի թիւրքիս մուտքն արգելուած չլիներ և մենք կարենայինք կարդալ այսպիսի ազատական թերթ մը, շատ մը յուսախաբութիւններէ ազատ կը մնայինք:»

Մենք այս խնդիրների մասին մեր հայրենակիցների միտքը բանալու նըպատակով էր արդէն որ 14 տարի առաջ հոս եկած և ազատ երկրի մը մէջ այս հրատարակութեան ձեռնարկած ենք որպէսզի այս խնդիրներ յուզուելով, միտքերն ատոնցմով զբաղուելով, տեղեկանան, զարգանան ու չխաբուին:

Պատու կնկան պէս այս ու այն բամբասել, յանցանքը Ձարին կամ Լորտ Սաղազըրին վրայ նետելով բաւականապէս օգուտ չունի. իսկ լալկանութիւնը երախայի գործ է: Մինչև ե՛րբ երախայ մնանք. դեռ սովորելու տարիքը չէ՛ք մտած միթէ:

Կուզէ՞ք խաբուիլ. — Կարգացէ՛ք: Եթէ խաբուիլ յանցանք է, խաբուելու առաքինութիւն մը չէ՛: Մ. ֆ.

ՆԱՄԱԿ

ԱՐՄԵՆԻԱԻ ՄԻՍԵՅԱԼ ՆԱԶԱԳՆԵՐԻՆ

Նիւ Եորք, 27 սեպտ. 98

Միւս իրիկուն քաղաքիս թանգարանի Միւսթիւնն իր ընդհ. ժողովն ունեցաւ ուր ընտրուեցան նոր պաշտօնակարներ. խնամակալութիւնը և ընդհ. ժողովի գլուխը: Իր պաշտօնը լրացնող խնամակալութիւնն իր տարեկան տեղեկագիր տալով, դիտցունեցաւ որ այս վերջացող Տրդ շրջանին մէջ չունեցած է 86 անգամ, յրուած Նիւ Եորքի և արուարձաններին մէջ: 267 տղար և 71 սէնթ մուտք ունեցած է, 218 տղար և 5 սէնթ ելք. մուտքի 86 տղարը տնդամներէ տարեվճարներէն գոյացած, 60 տղարը նախորդ խնամակալութեան գանձէն իրենց վրայ փոխանցուած և 121 տղարն ալ գործէ քաջողող խնամակալների արտակարգ ջանքերովն է գոյացած: Ընթերցարան մը բացած է ուր կը ստացուին 11 օրագիրներ և հանդէսներ. 500ի կը հասնի մատենաների թիւը որոնց մէջ և կան տետրակներ. ունեցած է նուիրատուութիւններ այլեայլ տեղերէ կային:

Կարևոր նպատակի մը նուիրուած և իր Յրդ տարեշրջանի մէջ ոտք կոխող այսպիսի Միւսթիւնն մը որչափ տեղեկագիրը հրապարակ գալով՝ անշուշտ նսեմացնող ստուեր մը պիտի ձգէ այս Միւսթիւնն նկատմամբ հեռուէն կազմուած շքեղ գաղափարներին վրայ: Այո՛, կարծէր որ Նիւ Եորքի գաղութի նման հայութեան մը կրթական գործին նուիրուած Միւսթիւնն ելնուտքը 1000աւոր տղարների հետ խաղար և քանի մը հարեւր անդամներ ունենար, բայց այդ կացութիւնէն դեռ հեռի է:

Այս կազմակերպութիւն միշտ ժողովրդական և ազգային մնալու հիման վրայ հաստատուած է. 1 (մէկ) տղար տարեվճարով կրնայ անհատ մը անգամ ըլլալ և վայելել ընթերցանութեան իրաւունքը, ինչպէս նաև պաշտօնակալութեան համար ընտրելի և ընտրող լինելու իրաւունքները: Երբ քայքայուի սոյն ընկերութիւն, անոր դոյք ու գրեանք Սաղազըրի Մ. Փրկիչ եկեղեցիին պէտք է յատկանան: Ինչպէս կը տեսնուի, այս պայմանների վրայ հիմնուած հաստատութիւն մը չէ կարելի կուտակցութեան և կամ

անհատի մը պատկանիլ և դեռ նիւ-
ծորքի Հայ հասարակութիւնին քիչինք
հետեւ կը պահէ անկէ, փոխանակ օգ-
տուելու, որ փոխադարձապէս զայն
ալ պիտի զօրացնէ: Ընթերցանու-
թեան հաշակը խիստ դանդաղ կեր-
պով կը յառաջանայ մեր մէջ:

ԸՆԵԼ ԿԱՄ ԶԸՆԵԼ

(Շաբ. 19րդ րոսկն եւ վերջ)

* Թէ՛ կը գործէ և Թէ՛ իր գիշերուայ
գարոցը կանոնաւորապէս կը շարունակէ
երկու տարի Այսպէս թէ՛ այնպէս, իշի-
նոյգ նահանգս կիշնայ և վերապէս երբ
Վ. օր. կանի մէջ կը գործէր, Տօթթէօր էգ-
նայեան (մի համակրելի երիտասարդ) հո-
գածութիւն ցոյց կուտայ * ի վիճակին վը-
րայ և կըսէ իրեն. «Նպատակդ իրագոր-
ծելու համար, փոխանակ 3-4 տարի գոր-
ծաւորութեամբ աշխատելու որ դրամ
շահիս և յետոյ բոլորովին դպրոցին նուիր-
ուիս, լաւ է որ այս ժամուս Զիքաիօ եր-
թաս և 3 4 տարի վերջը ընդգրկելու
գաղութարդ այսօր ընդգրկես. որի հա-
մար գործաւորութեամբ 3 4 տարի ան-
ցունելէդ յետոյ, գուցէ այդ գաղութարդ
ալ բոլորովին միտքդ անցնի անյայտա-
նայ:»

Ատոր վրայ, * հաստատուն գաղափա-
րով մը քաղաքս կուգայ. խեղճը հոս և
հոն այնքան դեգերելէ յետոյ, վերջին 1
տուարը մնացած է եղեր իր գրպանը երբ
մի պատուաւոր խանութի մէջ օրական 8
ժամի գոտի մը կը ստանան: Յետոյ, քա-
ղաքիս գիշերային ամենալաւ իրաւագի-
տական դպրոցի (Kent college) տեսչու-
թեան կը ներկայանայ, ուր յաջողակ քըն-
նութենէ մը կանցնի, շնորհիւ Պատանի
գիշերային դպրոցի դասաւորութեան: *
Իր աշխատութիւնները լոկ մասնագիտու-
թեան մը (իրաւագիտութեան) նուիրած է.
* Ի դասի ժամերն են երեկոյեան ժամը
5էն 7ու կէս: Յառաջիկայ տարին, այս
դպրոցի այս ճիւղին մէջ կուտար իր ըն-
թացք որ պիտի վերսկսի սեպտ. 6ին.
Իր դասատուներ լուրջ անձնաւորու-
թիւններ են, որոնցմէ երկուքը քաղաքիս
նշանաւոր դասաւորներն են:

Նախորդ տարին անցուցած քննութիւ-
նը ինկատի առնելով, պիտի ըսեմ թէ
գարմանալի յայտնակութիւն մը ցոյց տը-
ւած է և մեր երես քաղաքը ընդ ուսա-
նողներէն՝ ուսման այս ճիւղը ընդգրկող
ներին մէջ յարգելի * Ը Հայ ուսուան յոյժ
պատուաբեր վարկ մը ձգած է դպրոցին
մէջ: Թէ ի՞նչպէս. — Իր դասերի մէջ իր
վարկը ցուցող հետեւեալ թուանշանները
(75էն վարը անգոհացուցիչ է, 100էն վեր-
չկայ.) կը բացատրեն. 78, 85, 88, 90
և 94:

Հոս պէտք է ըսել որ Kent college-
մէջ քննութիւն մը կուտայ և այդ ալ
տարւոյն (9 ամսուայ) վերջին օրն է: 110
աշակերտներէն 35ը բոլորովին անգոհա-
ցուցիչ (fail) եղած են: * Իր դասերը սեր-
տելու համար մինչև կէս գիշերը մէկ
ժամ անցած կը նստէր:

* Որքան որ քաջ ուսանող մ'է, նոյն-
քան ալ բարոյապէս ազնիւ ու հայրենա-
սէր երիտասարդ մ'է: Մեր երիտասար-
դութեան կը մնայ օրինակել * ի կորովի
հաստատամտութիւնը և Արմէնիաի Թըղ-
թակցիս նպատակն է որ այսպիսի գրու-
թիւններով սթափ մեր երիտասարդու-
թիւն իր խորքէն, մտնումով այն գա-
նակարգը՝ որ ժողովարարներու մի կը
բնական ատենախօսութիւններով կամ
ներկայութեամբ և կամ այս ինչ այն ինչ
պաշտօնական գործերին քիչի մը մաս
նակցելով, կը կարծէ թէ, քանի որ ինք
անպատուաբեր երիտասարդների ընկե-
րակցութեան կամ շաւղին մէջ չը գտնը-

ւիր, ա'լ ինք հայութեան կատարելագոյն
օգտակար մի երիտասարդ է: — Այդ լաւ
է. բայց, խօսքը մեր մէջ, արդարեւ
բաւա ան է կամ մեծ բան է՝ պզտիկ կամ
սովորական գոհունակութեամբ ապրող
անձերի համար. իսկ սովորականներէն
տարբերելու համար, պէտք է տարբեր
շաւղիներ մէջ մտնել, այսինքն՝ ընել այն
ինչ որ սովորական անձի մը դժուար կամ
անկարելի պիտի ըլլար:

Այս երկիրը այնպիսի երկիր մ'է որ
քիչի մը կորով և ինքնավստահութիւն
ունեցող անձ մը շատ դերեր կրնայ կա-
տարել: Վերջապէս, դրամ չունենալ,
երկու բառ անգլիերէն չգիտնալ, պատ-
ճառներ չեն թէ մենք այս երկրի ամե-
նալաւ համալսարաններէն իսկ չկրնանք
պատուաւորապէս ընթացաւարտ ելնել.
միակ տարբերութիւնը՝ ընկելու կամ ըն-
կելու կամքի մէջն է: Եթէ ընկելու կամ-
քը ունենանք, թէ և քիչի մը կամաց և
դժուար, սակայն որ մը նպատակնուս
հասած կը տեսնենք զմեզ:

8/24/98 ՅԱՆՆԱՆԵՍ ԱԳՐԻՊՊԱՍ
Զիքաիօ

Կ Ի Ե Տ Է

Քանիտէն «Թայմըզ»ին ղրկուած
հեռագրի մը նայելով, մահմէտական-
ներէն շատեր դժգոհ լինելով յայտա-
րարներ են թէ չպիտի թողուն որ
թիւրք զօրքերը ճանաչայ երեսն Բա-
նիաէն: Կարելի է ուրեմն որ ատոնց
մեկնիլը խռովութիւններ պատրուակ
գաւնայ Քանիտէ մէջ: Ծովակալները
նախազգուշութեան միջոցներ ձեռք
առին: Քրիստոնեայները կը հեռանան
Քանիտէն:

— Քանիտէն կը հեռագրեն հոկտ.
8ին թէ ամեն ազգէ քրիստոնեայներ,
մահմէտականներ և հրեայներ խռու-
վութիւններէ վախճալով կը հեռա-
նան քաղաքէն. շատ շոգեհաւաններ ճան-
բորդներով լեցուն կը մեկնին Քան-
իաէն: Կաթոլիկ կրօնաւորներն ան-
ցած գիշեր Հալեքա փոխադրեցին ի-
րենց բոլոր թանկարժէք իրեր: Ազ-
դեցիկ մահմէտական մը յայտարարեց
թէ դեսպանների տուած վերջնագրէն
վախճալու բան մը չկայ. սուլթանը
պիտի համաձայնի:

— Կ. պօլսէն կը հեռագրեն հոկտ.
8ին. «Չորս դեսպանների թարգման-
ներին Բ. Դրան յանձնած վերջնագրի-
րը կը յայտարարէ որ օսմանեան զօր-
քերը կրէտէն քաջաւածին պէս, տե-
րութիւնները պէտք եղած միջոցները
ձեռք պիտի առնեն մահմէտականների
կեանքն ու ստացուածքը պաշտպա-
նելու և սուլթանի գերիշխանութիւնը
պահպանելու համար:

«Այլ սակայն եթէ սուլթանը չուզէ
կատարել տէրութիւնների պահանջ-
ները, այդ ատեն տէրութիւնները
ժողովրդի մեծ օժանդակութեան ուղած
կերպով խնդրին լուծումը ապահովե-
լու համար պէտք եղած միջոցները
ձեռք պիտի առնեն և այդ պարագայի
մէջ սուլթանը կրէտէի վրայ իր գե-
րիշխանութեան (suzeraineté) իրա-
ւունքը պիտի կորսնցունէ:»

— Ֆրանսացի ծովակալ Բօթիէ
հոկտ. 9ին Հալեքաի մէջ ժողովելով
մահմէտական պէյերի գլխաւորները,
անոնց հաղորդեց հետեւեալ չորս կէ-
տերը.

Ա. Ծովակալները կերպաւորեն
անխտիր բոլոր ժողովրդի պաշտպա-
նութիւնն ու անդորրութիւնը ապա-
հովցունելու, թիւրք զօրքերին կրէ-
տէն մեկնելէն յետոյ: Բ. Իրենց կա-
ռավարութիւններէ պիտի խնդրեն որ
միջազգային զօրքերը կրէտէ մնան,
մինչև կղզիին կատարեալ խաղաղա-
ցումը: Գ. Մահմէտականներն ալ
հանրային պաշտօններ պիտի ստանան,
իրենց ժողովրդի թուին համեմատու-
թեամբ: Դ. Եթէ թիւրք զօրքերը
կրէտէն ելնել ստիպուի համար բըռ-
նի միջոցներ գիւմուի, 48 ժամ առաջ
իմաց պիտի տրուի ժողովրդին որ
հանդարտ կեցող ճնակիչներն անխը-
տրաբար կարենան քաղաքէն դուրս
եկնել, միջազգային զօրքերի պաշա-
պանութեան տակ:

— Քանիտէն կը հեռագրեն հոկտ.
10ին. «Ժողովուրդը կը շարունակէ
փախչիլ շոգեհաւաններով և առագաս-
տանաւաններով: Խտալական գունդ մը
զօրք դնապետի մը հրամանատա-
րութեամբ այս առաւօտ եկաւ Սուտաի
ծովածոցը:»

— Քանիտէն հեռագրած են «Ֆը-
րանգֆուրթըր Չայթունը» լրագրին.
«Կրէտէի մէջ շատ տաքնապալի կա-
ցութիւն մը կը տիրէ. ծովակալներն
ու հրապատուները հրաւիրուեցան որ
յետ ճամբեն իրենց ընտանիքներ և
օտարահպատակներին ալ իմաց տըր-
ուեցաւ որ մինչև մէկ շաբաթ փութան
հեռանալ երկրէն: Կը վախցուի որ
թիւրք զօրքերը դիմադրեն և շատ
հաւանական կերպիւր Եւրոպացիներ-
ը ստիպուին ուժակոծել մի քանի
քաղաքներ:»

— Ֆրանսական «Շամբօք» փո-
խադրանաւ այսօր զօրքերով, 2
թնդանօթներով և շատ մը ռազմա-
միջոցներով ճանաչայ պիտի ելնէ Թու-
լունէն, կրէտէ երթալու համար:

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԻ ՃԱՆՔՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Պէրլինի լրագրերներին մէջ հետեւ-
եալ կիսապաշտօնական գեկոյցը հրա-
տարակուած է. «Վերջերս օտար լրա-
գիրներին մէջ այնպիսի լուրեր տարած-
ուեցան որոնք ենթադրել կուտային
թէ Ալմանիաի կայսրը պիտի յետաձգէ
Կ.պօլսի և Երուսաղէմ իր ճանբոր-
դութիւնը կամ մինչև իսկ գուցէ չընէ
այդ ճանբորդութիւն: Այդ լուրեր
անհիմ են, ինչպէս նաև անհիմ են օ.
տար լրագրերներին մէջ հրատարակ-
ուած այն յօդուածներ որոնցմով կը
ջանան այդ ճանբորդութեան տարբեր
նշանակութիւն մը տալ քաղաքական
տեսակետով:»

Ուրիշ կողմէ ալ կը հաղորդեն, ի-
րազեկ աղբիւրէ մը առնուած տեղե-
կութեան համեմատ, թէ կայսրը
Եգիպտոս երթալու մտադրութենէն
յետ կեցած է որովհետև կը փափաքի
որ Ալմանիաի մէջ կատարուելիք խոր-
հրդարանական կարեւոր գործերը
չյետաձգուին և մտադիր է որ ինք
անձամբ բանայ Երեսփոխանական Ժո-
ղովի նստաշրջանը:

— Կ. պօլսէն եկած հեռագրի մը

կրէտէ որ Սուլթանն ուզեր է ինք ան-
ձամբ վիլհէլմ կայսրին ներկայացու-
նել Եգիպտոսի խըտիլ Ապպաս փա-
շան որ Կ. պօլսի կը գտնուի այժմ.
հետեւապէս հրամայեց է եղեր խըտիլին
որ Կ.պօլսի մնայ մինչև վիլհէլմ կայսրի
գալը:

— Հոկտեմբեր կը հաղորդեն հետեւեա-
լը. «Ճիշդ է որ վիլհէլմ կայսրն ու
կայսրուհին հինգաբարձի օր (վաղը)
վենետիկ պիտի հասնին, թէ և մի քա-
նի լրագրերներ կասկածներ յայտնած
էին: Անոնց գալն մի քանի ժամ յա-
ռաջան պիտի գտնուին Ուսպերթօ թա-
գաւորը, Մարկարթի թագաւորին և
Նափոլիի իշխանը, Մոնթէնէ ճանբայ
ներկով: Խտալիաի վիսպայտներին
հետ մէկտեղ պիտի գտնուին նախա-
րարապետ Բէլլուքս զօրավարը և ար-
տաքին գործերի նախարար Քանէվա-
րօ ծովակալը:

Իսկ պարսն տը Պիւլով որ վիլհէլմ
կայսրին ու կայսրուհին հետ մինչև
Երուսաղէմ պիտի երթայ, նախ Հը-
նովմ կերթայ իր անձնակազմ գործե-
րի համար և յետոյ վենետիկ կուգայ
հինգաբարձի օր (13 հոկտ.):

Կայսրն ու կայսրուհին հասածնուն
պէս պիտի առաջնորդուին թագաւո-
րական պալատն ուր ընտանեկան մի
ճաշկերպութ պիտի տրուի իրենց: Հան-
դիսաւոր տօներ չպիտի լինին: Այս
առթով, վենետիկ առջև պիտի գան
կեան 3 իտալական մարտանաւ և 1
անգլիական:

— Երուսաղէմէն կը գրեն թէ «Եա-
ֆաի մէջ արմատական փոփոխութիւն
հաստատուել է որի պաշտօնավարու-
թիւնը կը սկսի հոկտեմբեր 1ին. բայց
յայտնի չէ թէ որի՞ հետ պիտի կապ-
ուի Երուսաղէմի մէջ: Մարտապաի
երկաթուղին սկսան վերանորոգել:
Ամեն առտու թիւրք զօրքերը վար-
ժութիւններ կընեն արմատական զօր-
քերին պէս խմբով քաղաք. երա-
ժշտական խումբերն արմատական աղ-
գային երգերը նուագել կը սովորին:
Կայսրը չպիտի երթայ Հէբրոն:»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կառավարութիւնը ծանուցագիր
մը ղրկելով Ֆրանսաի ոստիկան զին-
ուորներին բոլոր հրամանատարներին,
իրենց յիշուցներ է այն օրէնք որի
համեմատ Ֆրանսաի հողէն արտաք-
սուած է Օրլէանի դուքսը և հրամա-
յեր է իրենց որ ուշադրութեամբ
հսկելով անմիջապէս ձեռքադրեն Օր-
լէանի դուքսը եթէ փորձէ ֆրանսա-
կան սահմանադրութեն ներս մտնել:
Դուքսն այս օրեր մի շրջաբերական
հանելով, Ֆրանսաի ներկայ վիճակը
դատապարտած և իրեն նկատմամբ
յոյսեր ներշնչել ուղած էր:

— Յայտնուած լինելով որ փարիզի
մէջ այս օրեր գործադուլի պատճառով
ծագած խռովութիւններին մէջ բազ-
մաթիւ օտարականներ ալ մաս ունե-
ցած են, կըսուի թէ կառավարու-
թիւնն օրոշեր է արտաքսել այն ամեն
օտարականներ որոնք Ֆրանսաի մէջ
հանրային անդորրութիւնը խռովելու
տեսակէն յուզումներ կը գոյացունեն:

— Վճռալինջ ատենան որոշեր է Տրէյֆիւսի դատի վերաքննութիւնը և կըսուի թէ ինք անձամբ պիտի ձեռնարկէ վերաքննութեան սկզբնական գործողութիւններին :

— «Մաթէն» լրագրին մէջ գորավար Լամպէր օտորագրութեամբ յօդուած մը հրատարակուած է որ փարիզի ամսական գիտական տարեկան լին զինուորական կոյորդ Շուարձքօ. բէն գնդապետը կամաւորապէս թէ նա է տրէյֆիւսեան յուզումի թելադրիչը արին արձագանք տուած են նաև երբեակ գաշնակցութեան պատկանող բոլոր երկիրները և թէ այդ յուզում շարունակել տարու համար նոր բաներ մէջանող պիտի նետէ և թէ տրէյֆիւսեանները ներքին փոստեր ներկայունելու մասին :

ՅԱՇՕՏԱ

Լոնտոնէն տեղիս «Սէմաֆոր» լրագրին որդուած մի քորակցութեան կը քաղենք հետեւեալը .

Վերջին բոլոր նշանաւոր դէպքերին մէջ՝ Անգլիացիներին համար ամենէն աւելի ուշագրաւ դէպքն է Ֆաշտաի գործը և հրամանատար Մարշալի ու իր արշաւախմբի այդ սուտանական քաղաքի մէջ գտնուիլը : Պահ մը յուսացին Անգլիացիները թէ Մարշալը հազարապետն է որ Քիլիէր սերտուրէն առաջ հասեր է Ֆաշտա : Մարշալը հազարապետը որ Ուկանտաի հրամանատարութիւնը կընէ, այս տարին նախնական ամսներին մէջ հրաման ստացած էր գէպի Սուտան յառաջադրու. հետեւապէս կենթադրէին որ արագօրէն յառաջանալով թերևս կըցած է սեպտեմբեր ամսէն առաջ հասնիլ Ֆաշտա :

Բայց ստուգութիւնը չուտով երևան ելաւ, նոյն ինք Մարշալը հրամանատարն է որ յուլիսի 10էն ի վեր հասած էր Ֆաշտա, երկու տարի ջանքեր և անթիւ գիտարութիւններ կընէին յետոյ :

Ատոր վրայ անգլիական լրագրիները սաստիկ բարկացած կրակ կտրեցան, թո՛ղ վանեն Ֆաշտաէն Մարշալը հրամանատարը, պոռացին ամենքը մէկէն զարմանալի միաձայնութեամբ. և եթէ Ֆրանսա գոհ չէ, թո՛ղ գանգատի օրի որ կուզէ :

Բարեբաղդապէս, Անգլիայի լրագրութիւնը չէ որ հրամաններ կը զրկէ եգիպտական զօրաբանակի ընդհանուր հրամանատարին և երբ Քիլիէր զօրավար ինք ալ գնաց Ֆաշտա մտաւ, քաղաքավար և զինուորական մարդի պէս վարուեցաւ որ գիտէ թէ երկու մեծ երկիրներին և քաղաքակրթութեան անուանով Աֆրիկէի մէջ յառաջ քալող Եւրոպացիներն ինչպէս պէտք է վարուին իրար հետ : Երկու սպայիներն ալ անցնութիւնը շատ քաղաքավար կերպով հղաւ և Մարշալը հրամանատարին հրաւիրելէ յետոյ որ քաջուի երթայ Ֆաշտաէն (ինչ որ Մարշալը մերժեց ընել առանց հրաման ստանալու իր մեծերէ), Ֆրանսական զօրակէն ո՛չ շատ հեռուն պար-

զեց անգլիական և եգիպտական զօրակները և այնուհետև Օմուրմանի ճամբան ձեռք առաւ, չմոռնալով նաև Մարշալը հրամանատարին ճաշկերոյթ մը տալ իր մեկնելէ առաջ :

Մանչի ծովին մէջ թնդանթի հարուածներ փոխանակելով գործը կարգադրելու տեղ, ինչպէս կը պահանջէին անգլիական մի քանի լրագրիներ, զի. ամենագէտները պիտի բանակցին տոտր վրայ, գործին պահանջած բոլոր հանգարտութեամբն ու ձեւերով : Բայց դիւրին բան մը չէ այդ :

Անգլիական լրագրիներն որոնք կը ընկ թէ ամենքն ալ այս գործի մէջ կարգախօսի մը կը հնազանդին, մասնաւորապէս կը կըրթին սա կէտի վերայ, որ կը կարծեմ թէ անգլիական կառավարութեան պահանջի յենակէտն ալ է : Մարշալը հրամանատարին Ֆաշտաէն քաջուիլը, կըսեն, ոչ մի բանակցութեան առարկայ չկրնար լինել և պէտք չէ լինի : Պէտք է որ Ֆաշտաէն քաջուի ելնէ, յետոյ կը խօսուի այդ խնդրի վրայ :

Անգլիան իր պահանջ կը հիմնէ այս տեսակէտի վրայ. 1895ի մարտ ամսին մէջ, սըր Էտուարտ Կրիլ որ այն ժամանակ արտաքին գործերի պետական ենթաքարտուղարն էր, յայտարարեց թէ ներքին ամբողջ հովիտը անգլիական ազդեցութեան շրջանակին մէջ կը հաշուուի և եթէ Ֆրանսական արշաւախումբ մը մտնէ այդ երկրի մէջ, հակաբարեկամական մի գործ ըրած պիտի համարուի : Ուրեմն կանխաւ իմաց տրուած է Ֆրանսային երեք տարիէ ի վեր. հետեւապէս պարտաւորեալ է յետ կանչել Մարշալը հրամանատարը :

Ներքին ամբողջ հովիտը անգլիական ազդեցութեան շրջանակին մէջ հաշուելու համար Անգլիացիները յաւակնութիւնը մի քիչ չափազանցուած է : Եւ յետոյ, տրամաբանական ալ չէ, եթէ Ֆաշտա անգլիական շրջանակին մէջ է, եգիպտական զօրաբանակը հոն գտնուելու իրաւունք չունի : Եւ Քիլիէր զօրավարին հոն երթալը այնչափ անտեղի կը լինի որչափ Մարշալը հրամանատարինը :

Եթէ, ընդհակառակ, եգիպտացիներն հոն իրենց երկրի մէջ է որ կը գտնուին, Անգլիացիները պաշտօն չունին մեղադրարարելու որ անկէ մեկնինք :

Ատոր ալ Անգլիացիները կը պատասխանեն թէ միևնոյն բանն է եգիպտոս ըսել և անգլիական շրջանակ ըսելը և թէ Անգլիա Ֆաշտաի մէջ իր երկրի մէջ կը գտնուի ինչպէս եգիպտոսի և Ալեքսանդրիայի մէջ : Ուրեմն միանգամայն եգիպտոսի խնդիրն է որ մէջտեղ կը դրուի և այդ խնդրի վրայ կարելի է դեռ վիճաբանիլ : Բայց Անգլիացիներն ալ ճիշդ այդ խնդրի վերայ է արդէն որ չեն ուզեր վիճաբանութեան մասնիկ և կուզեն որ Ֆաշտան զատ խնդիր մը նկատուի և իրենց պահանջ կը հիմնեն սըր Էտուարտ Կրիլի յայտարարութիւններին վրայ : Այդ մասին ալ դիւրին է դարձեալ իրենց պատասխանել թէ սըր Էտուարտ Կրիլի յայտարարութիւնը մեծ բան մը չնշանակեր և բաւական

չէ որ ուէ տէրութիւն ելնէ ըսէ թէ այս ինչ երկիր իր ազդեցութեան շրջանակին մէջ դրած է որպէսզի ուրիշ տէրութիւններն ալ այդպէս նկատեն :

Եթէ գործին խորը քննենք, պարզ ճշմարտութիւնն այս է թէ Անգլիացիներն որոնք մեծ յոյս ունին Քարէն (Բարիլուտ) գլուխ) Ալեքսանդրիա երթալ մի օր առանց դուրս ելնելու անգլիական երկիրներէ, չեն ուզեր վիճաբանութեան ենթարկուիլ Եգիպտոսի խնդրը : Մարշալը հրամանատարին Ֆաշտա գտնուիլը Սուտանի և Ուկանտաի միջև հաղորդակցութիւնները կը կտրէ. հետեւապէս Անգլիացիներն բոլորովին անհաճոյ բան մ'է :

Այս այսպէս լինելով և բուն խնդիրն ալ այն մեծ կայսրութեան հաստատութեան վրայ լինելով որ Աֆրիկէի մէջ ծայրէն միւս ծայրը, հիւսիսէն հարաւ պիտի երթայ, թերևս ժամանակն եկած է որ ալ յոյս չդրուի Անգլիացիներին երբեք Եգիպտոսէ դուրս ելնելուն վրայ և իրեն շատ թանգ վճարել տրուի իրենց միայուն կերպով հոն հաստատուելու իրաւունքը : Եթէ ամբողջ եգիպտական խնդրին վրայ վիճաբանելու այս առիթն ալ թողուն որ ձեռքէ փախի, կը վախցուի որ նորէն առիթը չներկայանայ և ժամանակն օգնելով, Եգիպտոսն ու եգիպտական Սուտանը հասած տանձի պէս ինքան մի օր ծերուկ բարի Ալպիոնի գոգնոցին մէջ, Ալպիոնի՝ որ ափրիկեան և ասիական պտուղները մարսելու համար հիմնադրուած մեծ մը ունի :

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը : ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻՆԵՐԵՆ ԼԵՁՈՒԻ Ծօրիմեց

ՊԵՏՐՈՍ Ի. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Այս գիրքը պատրաստուած է յատկապէս Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուող Հայերուն Ամերիկեան Անգլիկէն լեզուն ամենադիւրին ձևով սովորեցնելու համար : Ինքնուրուշ յօդներու տեղ և գերմանական և ամերիկեան մանկավարժական սկզբունքներուն վրայ հիմնուելով, և յարմարեցուած է մարդակազմութեան ու իմացական փոխադարձութեան նորագոյն պահանջներուն և Ամերիկայի Հայոց իմացական կարողութիւններուն ու տեղական պահանջներուն : Առաջինն է իր տեսակին մէջ :

Կը բաղկանայ աւելի քան 350 երեսներէ և կը պարունակէ աւելի քան 3,000 ամենէն շատ գործածուած բառեր : Ամեն բառի առջև դրուած է նոյն բառի ամերիկեան մարտնչական լեզուէն հնչումը և ամերիկեան նշանակութիւնը : Գիտական բառերու առջև աւելցուած են քերականական, պատմական, աշխարհագրական, աստղագիտական, չափաբանական և ընդհանրական զանազան ծանօթութիւններ : Գիրքն է 10 ֆրանկ (2 տոլար) Մարտէյի մէջ : Մարտէյի

դուրս զրկուելու համար 10 ֆր. և 80 սենթիմ :

— HISTORY of the ARMENIANS IN INDIA. From the earliest times to the present day. By MESROB J. SETH Armenian examiner to the University of Calcutta and Member of the Asiatic Society of Bengal. Calcutta. 1895.

(Pries: 5 francs at Marseilles or 5 fr & 50 centimes post free.)

(Մարտէյի մէջ 5 ֆրանկ է. Մարտէյէն դուրս զրկուելու համար 5 ֆրանկ և 50 սանթիմ :)

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ-ԱՐԵՎԵԼԻՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

Չունկ-լի. եամէնի թղթտուութեամբ հոկտ. 7ին Բէքին հասեր են 66 ուս զօրք որոնցմէ 30ը կողակ և 36ը նաւային հետեակազօրք երկու թնդանթի մէկտեղ, 29 անգլիացի նաւային հետեակազօրք և 30 արմատացի զօրք : Ասոնք երբ քաղաքին մէջէն անցան, մեծ բազմութիւն խոնուած էր : Բայց ոչ մէկ միջադէպ չպատահեցաւ : Չինացիները սարսափահար եղած կերերին : Չունկ լի եամէնը շոգեկառքի մասնաւոր գնացքներ հանել տուաւ զօրքերին համար :

Քանկ Եուվէյին անգլիական շոգեանուով մը փախչելը Անգլիայի վրայ անվտանգութիւն ներշնչած է բարձր պաշտօնատարներին, թէ և անգլիական իշխանութիւնները անոր փախուստին մասնակցութիւն մ'ունեցած չեն :

— Բէքինէն կը հաղորդեն «Թայմը»-ին թէ մայր կայսրուհին ամեն օր ունկնդրութիւն կընէ նախարարներին, կայսրին քովը նստած և ոչ թէ վարագոյրի մը ետև կեցած ինչպէս կը լինէր ասկէ առաջ : Կառավարութիւնը հիմա աւելի յետադիմական դարձած է քան թէ ասկէ առաջ :

Արտաքին գործերի նախարարութեան անդամներէն ոչ մէկը տեղեակ է եղածներէն. ամեն բան մայր կայսրուհին ձեռքը կեդրոնացած է :

— Լոնտոնի «Տէյլի Կրաֆիկ» լրագրի կը հարցնէ թէ ինչո՞ւ համար Ռուսիա թղթտուութիւն ստացած է Անգլիայէն երեք անգամ աւելի զօրք մտցունելու Բէքինի մէջ : «Միթէ Ռուսիայի ազդեցութիւնն աւելցունելու շտապե՞ր այդ, կըսէ, և կարծել չա՞ր որ բոլոր օտարականներին մէջ ամենէն աւելի յարգելին Մոսկովն է : »

— Բէքինէն կը հեռագրեն «Թայմը»-ին. «Եուն. Նանի կառավարիչը պաշտօնանկ եղաւ : Մայր կայսրուհիի կառավարութեան յետադիմական մէկ կարգադրութիւնը կը համարուի այդ պաշտօնանկութիւն : Արդարեւ Եուն. Նանի կառավարիչը մեծ ծառայութիւններ մատուցած էր իր կառավարած երկրի մէջ բարեփոխումներ մտցունելով : Չինացի կառավարիչներին մէջ ամենէն աւելի լուսաւորեալ մարդն էր ան : »

Բէթէրապուրէն կը հաղորդեն «Տէյիթ Թէլէկրաֆ»ին որ Չարը հրաժարեր է ընդարձակել նաւային շինութիւնները ծրագիրը և 5 նոր յաժաւորակներ շինել տալ :

— Շանկայիէն (Հնդկաշին) կը հեռագրեն որ Հանքովի տեղացիները թաղին մէջ հոկտ. 1ին պատահած սուկայի հրդեհէն 10,000 տուն քնած և 1000 մարդ մեռած են : Եղած նիւթական քնածը 5էն 8 միլիոն թաւել կը հասնի : Հրդեհէն քնած տեղը 2 միլիոն չափ տարածութիւն ունի :

— Մինէն Կապուիսէն (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ) կը հեռագրեն որ Ուոքըրէն եկած լուրերին նայելով, այն տեղի Հնդկները ոտք ելն են Միացեալ Նահանգներէ կառավարութեան դէմ և իրենց օգնութեան կուգան չորս կողմէն : 1000ի չափ զօրք զրկել հարկ պիտի լինի այդ ապստամբութիւնը զսպելու համար :

Նախագահ Մաք Գրինլի հրամայեր է որ անմիջապէս օդակաւ զօրք զըլլ կուր Ուոքըր, Պաքսի զօրավարին :

— Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէ Նախագահ Տ. Մաք Գրինլի կը նշել եղբայրը, Տ. Ճորճ Սէքսթոն, Օհիո Նահանգի Գանձանքի քաղաքի փողոցին մէջ ընկնող փողոցի սպաննուեցաւ հոկտ. 7ին : Չորս քաղաքացիներ մը որք վրայ կասկածներ կը ծանրանան :

— Մարտի սուլթանը 150,000 Փրանք Խալիփի դեսպանին և 250,000 Փր. Փորթուկալի դեսպանին վճարեր է իբրեւ տուգանք, իր փի ծովեզերքներին վրայ իտալական և փորթուկալական նաւերը վրայ ծովահեններէ աւրած յարձակումներին համար :

— Հարվի մէջ լուր ստացեր են թէ Հապէշիտանի Մէնէլիք կայսրին դէմ բացարձակապէս ապստամբեր է Բաւ Մանկաշան և բանակցութեան համար կայսրին զրկած մարդը բռնելու աքսոր զրկեր է իր երկրի լեռնային մէկ կողմը :

Ուրիշ կողմէ ալ կը հաղորդեն որ Մէնէլիքը ինքըրբէն է իտալական կառավարութեանն որ իր կողմէն մէկ տեղ հեռագրական թիւ մը հաստաւան Մասաուաէն մինչև Մոտիս Ապաւա և Մասաուա Սաթիի երկաթուղային գծին ալ չորհարած թրամուայի գիծերով երկարացուի մինչև կուրա կառուցի շինուելով :

— Ինչպէս ամեն քաղաքներ, Աքմէնքան ալ կը զօրակեն ծանուցուեցին հրատարակելու համար : անոնք որ պէտք կունենան Աքմէնքանի միջոցով մէկի դիմում առնելու ամիսը յայտարարել, պատրաստ են ընդունել իրենց ծանուցումները, ըստ լրագրական սովորութեան : Ծանուցումները գրենքը նշանակուած են Աքմէնքանի հաւատը, տառն յայտարարուելով : 1 երկարագրի (գլխագիր) համար 2 սանդիւմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանդիւմ : 3 տեղաւորութիւնը ծանուցումի գծին վրայ 10 գէղջ կը լինի : 10 և աւելի տեղաւորութիւնը ծանուցումի գծին վրայ 0/0-ն 30 գէղջ : Ասկարկութիւն չունի :

PURIFI-VAIR
en brûlant du PAPIER d'ARMÉNIE
Le meilleur Désinfectant connu.

L'emploi du PAPIER d'ARMÉNIE au point de vue de l'hygiène des habitations, est un véritable service public.
EN VENTE PARTOUT
Gros: A. PONSOT, 3, Rue d'Bagdad, Paris. Echantillon gratis.

« Արմէնիայի թուղթ »ը (Բարիէ Եւրոպէի) որ զօրաւոր հակաանխաւան մ'է, կը մաքրէ բնակարանները օդը : Շնչառական գործարաններէ տկարութիւն ունեցողներին հանգստութիւն կը պարգևէ իր անուշահոտ բուրմէններով : Իր եւ իրենցներէ առողջութեան հոգ տանող ամեն մարդի բնակարանին մէջ անհրաժեշտ պէտք է : Նոյնպէս շատ պէտք է ճանրորդութեան մէջ, ինչպէս օթիւանին (hôtel) սենեկի օդը մաքրելու համար, քանի որ մարդ չգիտեր թէ իրմէ առաջ հոն բնակած անձը շատ կամ քիչ առողջ մէկն էր :

Մարտի մէջ կարելի է ստանալ « Արմէնիայի թուղթ »ը Արմէնիայի խմբագրատունէն ալ, ուր պահեստի (dépôt) գրուած է, հետեւեալ գրիներով :

35 սանդիւմ է մէկ տեսակը որ կը պարունակէ ծխելիք 8 թերթ (մէկ թերթը 3 կտորէ կը բաղկանայ և ամեն մէկ կտորին վրայ տպուած է Papier d'Arménie եւ շինող գործարանատէրին ստորագրութիւնը A. Ponsot : Մէկ գեղեցիկ տուփ որ կը պարունակէ 12 տետրակ եւ 2 ալ թիթեղէ թղթակալ : 3 Փրանք եւ 60 սանդիւմ է :

Մարտի մէջ գուրս զրկուելու համար 1 տետրակի գինն վրայ պէտք է աւելցունել նաեւ փոստի ծախքը 15 սանդիւմ : Նոյնչափ փոստի ծախքով կարելի է զրկել մինչև 5 տետրակ միւսնոյն ծրարի մէջ գրուած : Մէկ տուփի գինն վրայ պէտք է աւելցունել փոստի ծախքը համար 20 սանդիւմ :

Ապահովագրուած (recommandé-registered) զրկուել ուզողները պէտք է վճարեն նաեւ ապահովագրութեան ծախքը որ է 25 սանդիւմ 1 ծրարի համար :

ՄԱՆՈՒ ԳԻՐՔՆԵՐ

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը :

քերը որոնց առկա նշանակուած գրիներին մէջ հաշուուած է նաեւ զրկելու փոստի ծախքը :

Մարտի մէջ ապահովագրուած (recommandé-registered) ստանալ ուզողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիւ) համար 25 սանդիւմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն :

— **ԳԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ.**
(Թատկապէս պատրաստուած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղութականներուն կեանքի, ժամանակի և դրամի խնայողութիւն ընել տալու հարկ եղած դիւրութիւններն ընծա. յելու համար) : Աշխատասիրեաց Պետրոս Ռ. Թորոնտաւ. Տպագր. Նիւ Եորք, Էլիսա Խալա և ընկ. 1897 : Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հոն գտնուողներին համար շատ կարևոր գիրք է : Գինն է 1 Փրանք և 25 սանդիւմ :

Արտուր Հայաստանի կամ Տեղեկագիր Բալուայ, Քարբերդու, Չարսանճադի, Ճապաղուրի և Երզնկայու : Թաւելուած ըստ ինդրանայ ազգասիրաց «Խիզան գաւառ» : Աշխատասիրեաց Պողոս Ծ. Վ. Նախանճաւ : 2 Փրանք :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ

(Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԱՆՆՈՒՄՈՒ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՂԼԱՆԵՐԻՉ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան ախար պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թիւանքայական մի հայր իւր ապակառուած վարքուբարքով որչա՞փ շարիքներէ պատճառ դարձած է և վերջէ վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով ապանուած և անհետացած է աշխարհէ : Գին 1 Փրանք, (75 սանդիւմ) :

ՀՐԱՏԱՐԱՊԻՒԻՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ
ԳՐԱԿ ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրենասիրական ոտանաւորներէ մի քանիսն ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոյշներ գտնուան քաղաքներէ մէջ և զանազան տպագրութիւններէ տակ իւր երբեմն գրած ոտանաւորներէ որոնք ժամանակին հրատարակուած չի լինելով կորսուած են այժմ : Այն մի քանի ոտանաւորներ գրեց իբրեւ նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, զիւր ե ցան կը գտնուին Կ. Պօլիս առաջագրուած ազգային երգարաններէ մէջ : որոց վերջոյն տպագրութիւնն վաղուց արդէն արգելուած է, և Աքմէնքանի Արմէնիայի խմբագրութեան մէջ : Նմոյշներէ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տըրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ ինչ տպագրութիւններ տակ ներշնչուելով գրուած են : Գին (10 սանդիւմ) 45 սանդիւմ :

ՀՐԱՏԱՐԱՊԻՒԻՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ ժամանաւոր գեղջ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներով :

Ա. ՀԱՅ ԳԻՏԱՆԻՉԻՆԻ ՄԸ (Սպասած) Բ. ՀԱՅ ԳԻՏԱՆԻՉԻՆԻ »

Գ. ՍԱԼՄՈՍ ԻՍՐԱԵԼԻՆ »

Դ. ԱՋԱՏՈՒԹԻՆ ՊՈԼԼԱՐԻՈՑ ԵՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻՒՆԻՑ ՊՈԼԼԱՐ ԱՊՍՏԱՐԱՊԱՆՑՈՑ (Սպասած)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱԴՆԵՐԸ. — (Հայաստանցիներէ պանդխտութեան տխուր հետեւանքներէ մէկ փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ վիպական կերպով) : Գին (90 սանդիւմ) 1 Փրանք 20 սանդիւմ :

Զ. ԳԱՄԱՌ ԲԱԹԻՊԱՆ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այլոքսեցեաց աւարտելուն (Սպասած)

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԵՆԴԵՐ ՅԱԿԱԶԱՅԱՅԱՆՈՒՄ. (Սպասած)

Ը. ԹԻՒՐԻՔԻԱԻ ՀԱՅՈՐՆ ԵՆԻ ԻՐԵՆՑ ԴԱՅՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ : Թիւրքահայաստանի մէջ բռնակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներ թուին բաղդատական մէկ ցուցակն ալ կցուած է տետրակին վերջը) : Գին 50 սանդիւմ (35 սանդիւմ) :

Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Աքմէնքանի Ա տպարանի թիւերը այժմ բոլորովին ապաւանդ և միւսնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Թոթուգալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուդաբարի մէջ որ ուշանալով գիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ) : (1 Փրանք) : 1 Փր. 40 սանդիւմ : Վ. ԼԵԻԾ (Պուլկարիայի մէջ Թիւրքերէ արած բարբարոսութիւններէ մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարիային ինչպիսի միջոցներէ գիւմած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (15 սանդիւմ) 20 սանդիւմ : ԺԱ. ԹՈՒՄԱՅ ԲՈՅԱՐԻՍ (Թուրքաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէ մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յոյներ ինչպիսի միջոցներէ գիւմած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (0,15 սանդիւմ) 20 սանդիւմ :

ԼՈՒՍԻՆԱՆ ՍՐԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Ճաճկական բռնութեան նահատակ եղող Խորէն Նարայէյ-Լուսինեան Սըրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմէնիայի խմբագրատունը : Գինն է 65 սանդիւմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով :

ՅՆՕՐԷՆ-ԻՄՐԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԵԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Mid
Quai du Canal, 9